

Q&A-lijst Actualisatie Verordening ruimte

Waterschap De Dommel heeft de provincie verzocht om een algehele actualisatie van de regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden waterberging in de provinciale Verordening ruimte. De voorgestelde begrenzings zijn gebaseerd op een betere modellering van de gebieden én op het klimaatscenario 2014 en de nieuwe neerslagreeks. Dit leidt tot grote verschillen in het kaartbeeld voor de wintersituatie. Omdat deze verschillen grote gevolgen hebben voor de omgeving, mogelijk voor u, zetten wij de belangrijkste vragen en antwoorden op een rijtje.

Q: Waarom komt het waterschap nu met een aanpassing?

A: Om de zes jaar toetst het waterschap het watersysteem aan de wateroverlastnormen uit de provinciale Verordening water. Op basis van deze toetsing worden knelpunten in het systeem gevonden en stellen we een uitvoeringsprogramma op om het watersysteem op orde te brengen. In 2013 hebben we de toets voor de laatste keer uitgevoerd en gerapporteerd aan de provincie. Ten tijde van deze rapportage waren de nieuwe KNMI-klimaatscenario's nog niet bekend. Deze kwamen in 2014 beschikbaar. Daarom is alleen de huidige situatie (2013) getoetst en niet een toekomstig scenario (2050). Er is voor de ruimtelijke begrenzings echter inzicht nodig in de huidige en toekomstige overstromingen (2050). Met de provincie is afgesproken dat wij de nieuwe ruimtelijke begrenzings in 2017 aanleveren.

Uitgangspunten

Q: Welke uitgangspunten hebben jullie gebruikt om de ruimtelijke begrenzings aan te geven?

A: Wij hebben dezelfde uitgangspunten gebruikt als bij onze eerste toetsing in 2005, omdat het resultaat van die toetsing de basis is voor de huidige toetsing. In de tussenliggende periode zijn de kaarten niet aangepast. De gebruikte uitgangspunten voor aanpassing van de overstromingsgebieden in de provinciale Verordening ruimte, zijn: klimaatscenario 2014 W_H, T100-situatie voor normloos beekdal en gewenst beekprofiel. In vergelijking met 2005 komt er nog een nieuw uitgangspunt bij: de nieuwe neerslagreeks (oftewel gedetrende reeks).

Q: Kunnen jullie aantonen dat de ruimtelijke reservering nodig is met cijfers en feiten?

A: Ja, dat kunnen we onderbouwen met feiten en cijfers. Dat zijn we verplicht. We hanteren alle beschikbare klimaatgegevens van het KNMI. Landelijk houden we ons aan de volgende (gemaakte) afspraken:

- In 2015 voldoen aan de norm voor wateroverlast uit oppervlaktewater;
- 1/100 voor bebouwd gebied in de bebouwde kom en belangrijke infrastructuur;
- Huidig klimaat, afvoergolf in 2016;
- Anticiperen op klimaatwijzigingen: Klimaatscenario in 2050.

We rekenen met hydrologische modellen uit waar overstromingen te verwachten zijn bij een bepaalde regenval. Daarop zijn de maatregelen bepaald. Het waterschap heeft daartoe diverse watersysteemanalyses uitgevoerd.

Q: Welk klimaatscenario is gehanteerd en in hoeverre wijkt deze af van de eerder gebruikte scenario's?

A: Om inzicht te krijgen welke gebieden anno 2050 overstroomd is naast de toekomstige waterhuishouding ook inzicht nodig in het toekomstig klimaat. Daarvoor maken we gebruik van de klimaatscenario's van het KNMI uit 2014. Deze klimaatscenario's bestaan uit de

volgende 4 scenario's: oplopend zijn dat G_L, G_H, W_L en W_H . Het waterschap heeft voor het klimaatscenario W_H gekozen. Daarmee gaat het waterschap door op de ingeslagen weg. In realisatieprojecten is in 2010 gekozen om het meest extreme scenario aan te houden. De nieuwste inzichten laten wederom een verzwaring van de klimaatseffecten zien. Hiermee wordt een robuuste inrichting waar voldoende water in geborgen kan worden, gecreëerd.

Q: Wat verstaan jullie onder normloos beekdal?

A: Het normloos beekdal vormt de buitenste begrenzing van de regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden. In het normloos beekdal zijn geen normen van toepassing. Deze ruimte heeft het water nu en in de toekomst nodig. Dat betekent dat het waterschap hier geen opgave heeft tot bescherming van de ingelanden. Bij het vaststellen van het normloos beekdal in het verleden heeft het waterschap gebruik gemaakt van actuele situaties, kaarten en luchtfoto's en modelberekeningen. Door het normloos beekdal op te nemen op de legger en in de provinciale Verordening ruimte, is voor externe partijen, zoals gemeenten, duidelijk waar wel/geen bouw is gewenst.

Q: Wat betekent een T-100-situatie?

A: Bij $T = 100$ gaat het om afvoeren in een omvang die statistisch 1x per 100 jaar voorkomen. Bij een $T=100$ komt veel meer regenwater naar beneden en is de afvoer hoger dan bij een $T=10$. Een $T = 100$ komt dus zeer zelden voor.

Q: Wat verstaan jullie onder gewenst beekprofiel?

A: Vanuit de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) heeft het waterschap de opgave om de natuurlijke waarden van de beken te herstellen. Hierbij werken wij aan een nieuwe beekprofiel. Om het gewenst beekprofiel in beeld te brengen wordt aangesloten op de HOW-analyse, Handreiking Ontwikkeling Waterlopen (HOW). Een bestuursvoorstel onder de naam 'Beleidsregels ontwikkelen waterlopen' is bestuurlijk vastgesteld op 16 februari 2016. De doelstellingen voor de KRW zijn daarin opgenomen.

Q: Kun je een toelichting geven op de nieuwe neerslagreeks?

A: In recent onderzoek is aangetoond dat de neerslagreeks van De Bilt zoals vaak gebruikt voor hydrologische analyses een trend kent. In de afgelopen honderd jaar is de neerslag toegenomen. Klimaatverandering is dus al bezig. De reeks van de Bilt is vervolgens gecorrigeerd naar het klimaat rond 2014. Deze reeks noemen we de 'basisneerslagreeks 2014'. Uit analyses blijkt dat deze nieuwe neerslagreeks de huidige extremen beter verklaard.

Toelichting kaarten

Q: Bij de kaarten wordt een onderscheid gemaakt tussen regionale waterbergingsgebieden en reserveringsgebieden. Wat is het verschil?

A: In de Verordening ruimte zijn 2 typen overstromingsgebieden opgenomen:

- Regionale waterberging (huidige situatie)
- Reserveringsgebieden (verwachte toekomstige overstromingen, 2050)

Regionale waterberging

Voor de huidige situatie wordt de bestaande waterhuishouding doorgerekend voor verschillende herhalingstijden. Regionale waterbergingsgebieden bestaan uit twee soorten gebieden: gebieden die van oudsher al regelmatig inunderen (natuurlijke overstromingsgebieden) en gebieden die de afgelopen periode door de waterschappen concreet zijn ingericht voor waterberging en gebieden die gedurende de planperiode van de waterbeheerplannen van de waterschappen (2016-2021) concreet ingericht zullen worden.

Reserveringsgebieden

Reserveringsgebieden zijn nodig om te voorkomen dat ontwikkelingen in het beekdal plaatsvinden die het watersysteem nadelig beïnvloeden. Hierbij kun je denken aan stedelijke uitbreidingen of intensief grondgebruik. Het gaat hierbij om gebieden die in de toekomst nodig kunnen zijn voor het watersysteem. Om de waterhuishouding anno 2050 zo goed mogelijk in te schatten wordt aangesloten op de eerder genoemde uitgangspunten.

Q: Wat is wel en niet toegestaan in een regionaal waterbergingsgebied?

A: In de aanduiding regionale waterberging gelden meer beperkingen dan in de aanduiding reservering waterberging, omdat deze gebieden concreet nodig zijn om wateroverlast tegen te gaan. De beperkingen hebben betrekking op bouwen en voorzien in een vergunningstelsel voor het ophogen van gronden en het aanbrengen of wijzigen van kaden. Bebouwing ten dienste van waterberging is toegestaan tot een hoogte van maximaal 2 meter. Overige bebouwing en uitbreiding is toegestaan mits blijkt dat dit niet ten koste gaat van het waterbergend vermogen van het gebied. Deze beoordeling door het waterschap vindt plaats middels de watertoets.

Q: Wat is wel en niet toegestaan in een reserveringsgebied?

A: Bepaalde activiteiten zijn in dergelijke gebieden niet toegestaan, omdat deze gebieden gevoelig zijn voor wateroverlast en de activiteiten ten koste kunnen gaan van het waterbergend vermogen van een reservering. Het gaat om activiteiten met over het algemeen een groot ruimtebeslag die, indien eenmaal gevestigd, moeilijk verplaatsbaar zijn, schadegevoelig zijn en een effect hebben op de (potentiële) ruimte voor waterberging. Ten aanzien van de aanduiding reserveringsgebied wordt een afweging mogelijk gemaakt. De toelichting bij het bestemmingsplan vormt de verantwoording voor de gemaakte afweging.

Zomerbuien

Q: Zijn de zomerbuien van mei/juni 2016 meegenomen in de aanpassingen van de kaarten?

A: De hoogwatersituatie uit de zomer van 2016 is niet meegenomen in de berekeningen. De berekeningen kennen namelijk een lange doorlooptijd en de uitgangspunten om tot het totaalbeeld te komen zijn op in maart 2016 vastgesteld door het bestuur. Door de zomersituatie mee te nemen werd de deadline van eind januari 2017 niet gehaald. De laatste mogelijkheid voor aanpassing van de provinciale Verordening ruimte voordat de nieuwe Omgevingswet in werking treedt. De gevolgen van de zomersituatie worden wel in de nieuwe integrale watersysteemoetsing, die staat gepland voor 2018/2019, meegenomen

Bebouwde kom

Q: De omvang van de bebouwde kom bepaalt de opgave voor stedelijk gebied. Hoe wordt de bebouwde komgrens vastgesteld?

De begrenzing van de bebouwde kom in de provinciale Verordening water is gebaseerd op de Wegenverkeerswet uit 1994. De gemeenteraad stelt deze Wegenverkeerswet vast en daarmee de bebouwde komgrens. Dat betekent dat het waterschap voor zijn waterbergingsopgave afhankelijk is van de input van gemeenten.